

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/106/2023
Identifikačné číslo spisu:	6122228599
Dátum vydania rozhodnutia:	07.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6122228599.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti MONSANTO SLOVAKIA, s.r.o., naposledy so sídlom v Bratislave, Karadžičova 2, IČO: 35 763 809, ktorá zanikla dňa 1. januára 2024 zlúčením s obchodnou spoločnosťou Bayer, spol. s r.o., Bratislava, Karadžičova 2, IČO: 35 759 143, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Lawyers, s.r.o., Bratislava, Mickiewiczova 10, IČO: 36 864 421, proti žalovanej obchodnej spoločnosti AL Agroservis, s.r.o., Výdrany 1093, IČO: 36 280 208, zastúpenej advokátskou kanceláriou HAÁR & Partners, s. r. o., Dunajská streda, Hlavná 5931/80, IČO: 50 950 690, o zaplatenie 122 813,84 eura s príslušenstvom, o nesúhlase Krajského súdu v Trnave s postúpením sporu Krajským súdom v Bratislave, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave listom z 19. októbra 2023 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením obchodnoprávneho sporu Krajským súdom v Bratislave podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Uviedol, že Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „postupujúci súd“) postúpenie sporu odôvodnil tým, že zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“ alebo „novela“) nedochádza od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach, a teda konania o odvolaní začaté pred 1. júnom 2023 sa majú dokončiť na doteraz príslušných krajských súdoch. Keďže v danom prípade bolo odvolanie podané do 31. mája 2023, na jeho vybavenie je príslušný doterajší odvolací súd - Krajský súd v Trnave. S týmto názorom postupujúceho súdu sa Krajský súd v Trnave nestotožnil, s poukazom na tlačové komuniké Najvyššieho súdu SR z 22. augusta 2023, zverejnené na stránke www.nsud.sk, podľa ktorého je na dokončenie odvolacieho konania aj v prejednávanom obchodnoprávnom spore, ktorý rozhodoval Okresný súd Dunajská Streda, od 1. júna

2023 kauzálnie príslušný Krajský súd v Bratislave.

2. Najvyšší súd SR ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave (§ 43 ods. 2 CSP) posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením obchodnoprávneho sporu na odvolacie konanie a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave je dôvodný.

3. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

4. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

5. Podľa § 22 CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

6. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

7. Podľa § 34 ods. 2 CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

8. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanja sporu.

9. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

10. Zo spisu vyplýva, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom č. k. 17Cb/18/2022-199 z 11. januára 2023, ktorým žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 122 813,84 eura spolu s úrokmi z omeškania vo výške 0,0219% denne zo sumy 121 013,84 eura od 15. apríla 2020 do zaplatenia a zo sumy 1 800 eur od 17. februára 2022 do zaplatenia (výrok I.). Výrokom II. žalobu vo zvyšnej časti úrokov z omeškania zamietol a výrokom III. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100%. Proti výroku I. rozsudku podala žalovaná 21. apríla 2023 odvolanie, ktoré Okresný súd Dunajská Streda 22. septembra 2023 predložil Krajskému súdu v Bratislave ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Bratislave o odvolaní žalovanej nerozhodol a s poukazom na prechodné ustanovenie § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023 a usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky ku kauzálnosti krajských súdov vec postúpil Krajskému súdu v Trnave ako súdu kauzálnu a funkčne príslušnému na rozhodnutie o podanom odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Dunajská Streda podľa príslušných ustanovení CSP v znení účinnom do 31. mája 2023. Krajský súd v Trnave s postúpením sporu nesúhlasil a spis predložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie sporu o príslušnosť (§ 43 ods. 2 CSP).

11. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP, v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP.

Odvolaie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z., ktorou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní (§ 34 CSP), a to v súvislosti s novoupravenou kauzálnou príslušnosťou súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 22 CSP). Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

12. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

13. V rámci novely CSP, účinnej od 1. júna 2023, bolo prijaté prechodné ustanovenie § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie teda upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Neupravuje však zachovanie funkčnej a ani kauzálny príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by mal zákonodarca v úmysle v prechodnom ustanovení § 471c CSP upraviť tiež zachovanie kauzálny a funkčnej príslušnosti, urobil by tak explicitne ako v prípade ustanovenia § 470 ods. 4 CSP.

14. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti, obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP, aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

15. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, a to v situácii, keď súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je žiadny z okresných súdov vymenovaných v § 22 písm. c) až h) CSP. V posudzovanom prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Dunajská Streda, teda okresný súd patriaci podľa § 3 ods. 7 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov do obvodu Krajského súdu v Trnave.

16. Najvyšší súd SR, vychádzajúc z gramatického výkladu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP (Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa...) a v ňom (zákonodarcom) kladený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ako aj z teleologického výkladu, zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, efektívnosti a kvality rozhodovania, za súčasnej absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú právnu úpravu, dospel k záveru, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je od 1. júna 2023 potrebné aplikovať aj v takom prípade, keď okresný súd rozhodujúci obchodnoprávny spor nie je jedným z okresných súdov taxatívne vymenovaných v § 22 písm. c) až h) CSP. Pokiaľ teda súdom rozhodujúcim v prvej inštancii je Okresný súd Dunajská Streda, ktorý patrí do obvodu Krajského súdu v Trnave, je na mieste aplikovať ustanovenie § 34 ods. 2 písm. b) CSP a funkčne príslušným súdom na konanie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

17. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR, zákonodarca v ustanovení § 471c CSP zachovanie kauzálny a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 neupravil zámerne. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol (narozdiel od iného prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP). Krajským súdom v Bratislave prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája

2023 mali byť dokončené na „pôvodných“ krajských súdoch, t. j. funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje účel sledovaný predmetnou novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane odvolacích. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch, napriek zamýšľanej špecializácii, naďalej prebiehali aj na takých krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva. Vzhľadom na znenie § 471c CSP a jeho výklad ozrejmený v odôvodnení tohto rozhodnutia, zmenou funkčnej príslušnosti odvolacích súdov prišlo k zmene funkčne príslušných súdov aj v odvolacích konaniach začatých pred účinnosťou novely. Pri takto zvolenom riešení Najvyšší súd SR aplikoval aj základné princípy CSP vymedzené v čl. 4 ods. 1 a čl. 17.

18. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd SR poukazuje na obdobné názory vyslovené v uznesení NS SR sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023 a v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023. Totožné závery boli prijaté v uzneseniach NS SR sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023, sp. zn. 3Ndob/8/2023 z 23. augusta 2023 a sp. zn. 1Ndob/14/2023 z 19. októbra 2023. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keďže k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

19. Najvyšší súd SR z uvedených dôvodov dospel k záveru, že na konanie a rozhodnutie o odvolaní žalovaného je príslušný Krajský súd v Bratislave.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.